

Lielahti-Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelma

1. välipäätöksen liiteaineisto

Tampereen kaupunginhallitus 24.11.2025

Ylöjärven kaupunginhallitus 24.11.2025

**Tampereen
Ratikka**

// Muutakin kuin matka //

TAMPERE

YLÖJÄRVI

Raitiotielinjojen suunnittelu ja toteutus Tampereen kaupunkiseudulla

- Seudullisen raitiotien toteutusjärjestystä ohjaavat Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksen aikataululiitteet 6.1 b ja 6.1 c, jotka on hyväksytty joulukuun 2024 ja tammikuun 2025 aikana yhtiön osakaskunnissa
- Tampereen kaupunkiseudun MAL5-sopimus kaudelle 2024–2027 on allekirjoitettu 13.12.2024
- Tampereen kaupunginhallitus teki 9.12.2024 ja Ylöjärven kaupunginhallitus 16.12.2024 päätöksen Lielähti–Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelmaan ryhtymisestä

Osakassopimuksen liite 6.1 b

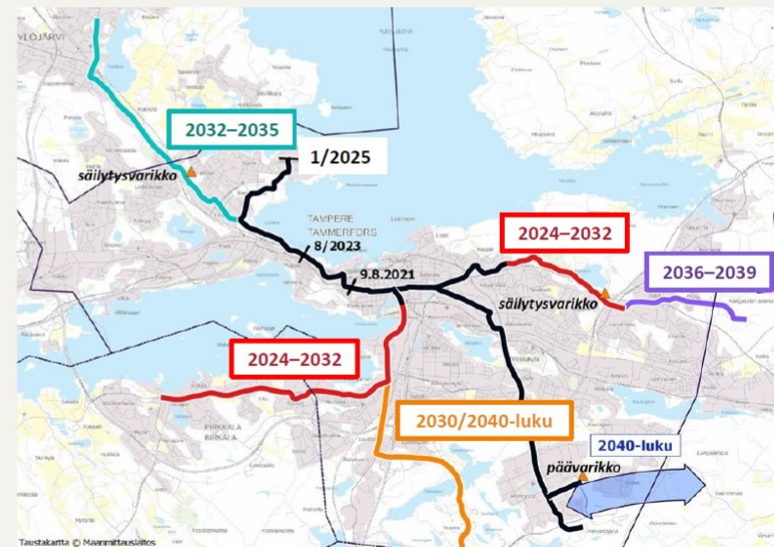
LIITE: Kunnanhallitus 2.12.2024 / 319 §

Tampereen raitiotiejärjestelmän laajentaminen – alustava toteutusjärjestys

Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman (helmikuu 2021) yhteydessä laadittiin arvio Tampereen raitiotien ratahaarojen toteutusjärjestyksestä ja rakentamisaikataulusta.

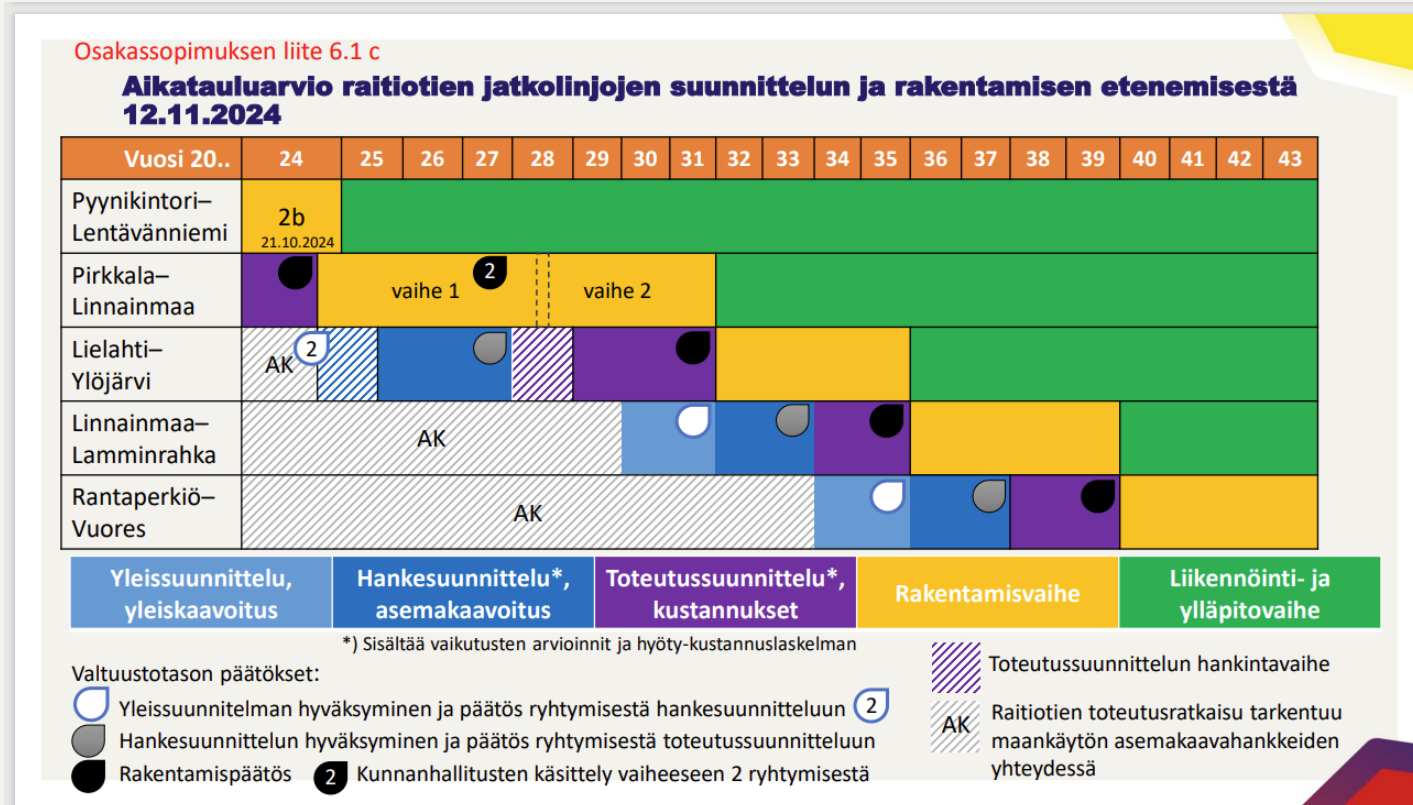
Tampereen ja Pirkkalan valtuustot päättivät 21.10.2024 Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien vaiheittaisesta rakentamisesta. Vaiheistuksesta johtuen tulevien ratahaarojen rakentamisen tavoiteaikataulua on päivitetty seuraavaksi:

- Pirkkala–Linnainmaa, rakentaminen vaiheessa 1: 12/2024–8/2028 ja vaiheessa 2: 5/2028–1/2032
- Lielähti–Ylöjärvi, rakentaminen 2032–2035
- Linnainmaa–Lamminrahka, rakentaminen 2036–2039
- Hatanpää–Vuores, rakentaminen 2030/2040-luvulla

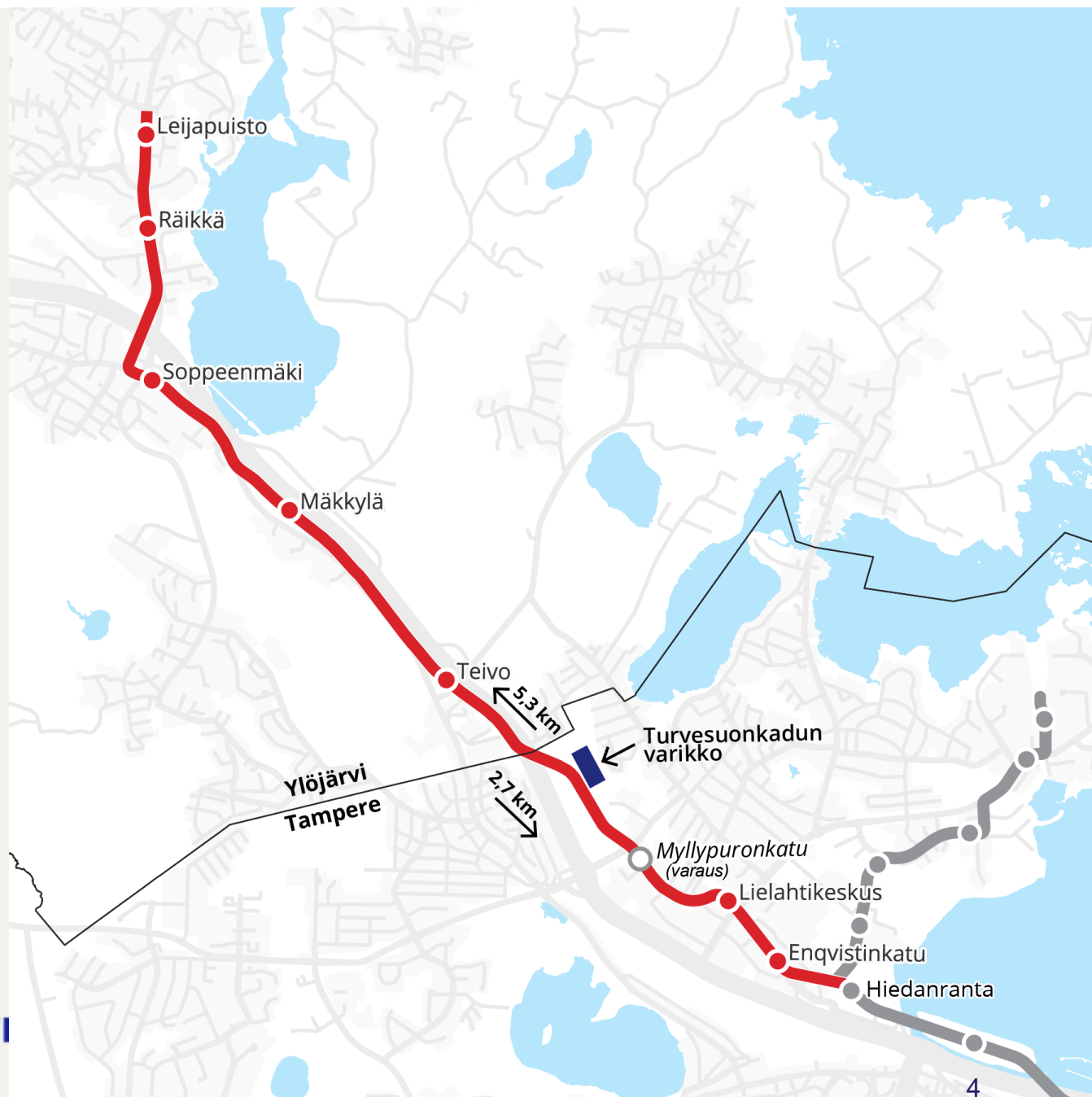
Osakassopimuksen aikatauluarvio jatkolinjojen etenemisestä

- Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksen liitteissä 6.1b ja 6.1c on kuvattu seudullisen raitiotien tulevien ratahaarojen suunnittelun ja rakentamisen arvioitu etenemisaikataulu
- Aikataululiitteitä on päivitetty Pirkkala–Linnainmaa -raitiotien rakentamisen vaiheistuksesta johtuen
- Päivitetyt liitteet on hyväksytty osakaskunnissa seuraavasti:
 - Pirkkalan kunnanhallitus 2.12.2024, §319
 - Ylöjärven kaupunginhallitus 16.12.2024, §358
 - Tampereen konsernijohtajan päätös 17.1.2025, §13
 - Kangasalan kaupunginhallitus 27.1.2025, §6

Lielahti–Ylöjärvi -raitiotien linjaus ja pysäkit

- 8,0 km raitiotierataa, kaksoisraidetta
- 8 raitiovaunupysäkkiä
 - Tampereen Turvesuonkadulla Myllypuronkadun liittymän viereinen pysäkki on pysäkkivaraus, jonka toteuttamisedellytykset arvioidaan hankesuunnitelmassa
- Uusi raitiovaunujen säilytysvarikko suunnitellaan Lielahteen Turvesuonkadun varteen

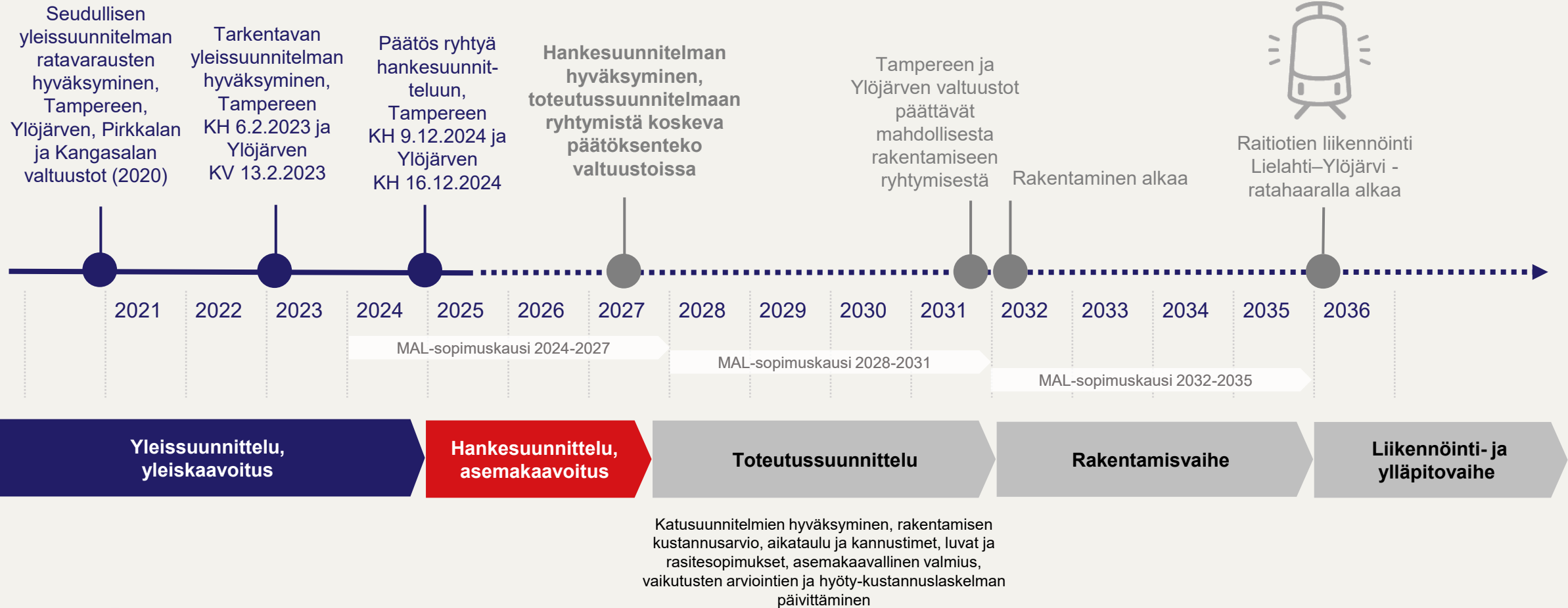
Tampereen
Ratikka

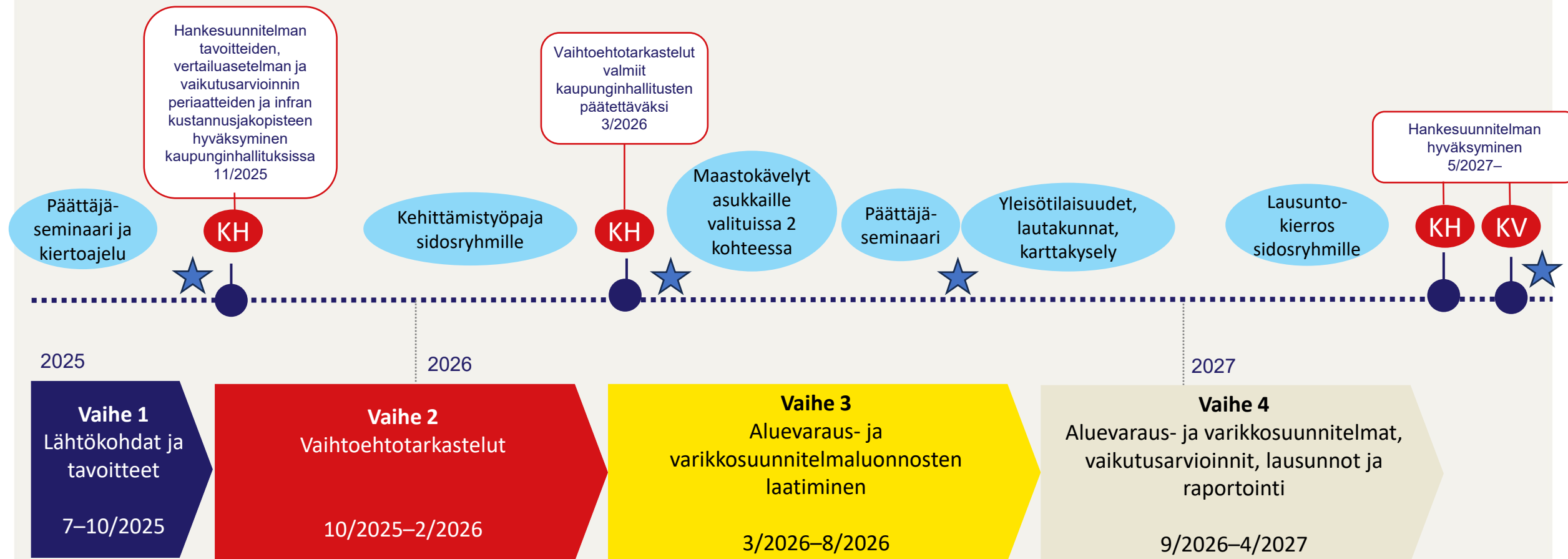
TAMPERE

YLOJÄRVI

Lielahti-Ylöjärvi -raitiotien aikataulu

Lielahti-Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelman aikataulu

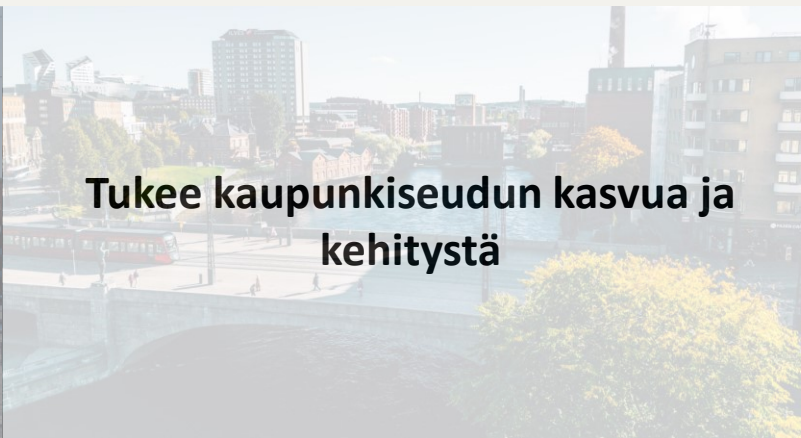

Tampereen ja Ylöjärven kaupunkien tavoitteet raitiotiejärjestelmälle 1/2

Sujuvoittaa kuntalaisten arkea

- Raitiotie on luotettava, esteetön, turvallinen ja tasaisesti kulkeva, kaikille helppokäyttöinen kulkumuoto.
- Raitiotie on ruuhka-aikaan nopein tapa liikkua.
- Raitiotie yhdistyy tehokkailla liityntäyhteyksillä saumattomasti osaksi joukkoliikennejärjestelmää ja bussiliikenne suunnitellaan osaksi raitiotien liikennöintiä.
- Rakentamisen aikaisia vaikutuksia liikenteeseen hallitaan.

Tukee kaupunkiseudun kasvua ja kehitystä

- Raitiotie tuo hyvän saavutettavuuden, mikä on vetovoimatekijä.
- Raitiotie on kaupunkiseudun kestävä kasvun mahdollistaja.
- Raitiotiehen voi luottaa, raiteet pysyvät paikallaan.
- Raitiotie on seudullisesti laajennettavissa.
- Raitiotie luo uudenlaista ja laadukasta kaupunkiympäristöä.
- Raitiotie lisää keskustojen ja aluekeskusten viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta sekä yhdistää kuntakeskuksia.

Luo elinvoimaa ja yhteistyötä

- Raitiotie tarjoaa elinkeinoelämälle uusia kasvun ja liiketoiminnan mahdollisuuksia.
- Raitiotie on avoin alusta, joka luo mahdollisuuksia uusille innovaatioille.
- Raitiotie tukee palvelujen saavutettavuutta, yhteistyötä ja kehittymistä.

Tampereen ja Ylöjärven kaupunkien tavoitteet raitiotiejärjestelmälle 2/2

Edistää kestäväää kehitystä

- Raitiotie on ympäristöystävällinen ja energiatehokas.
- Raitiotie parantaa ilmanlaatua keskustoissa ja asuinalueilla sekä vähentää liikenteen pöly-, melu- ja värinähaittoja.
- Raitiotien rakentamisen, käytön ja ylläpidon päästöjä sekä ilmastovaikutuksia hillitään.

On kokonaisuutena kannattava

- Suuren kapasiteetin ja suorituskyvyn raitiotie on elinkaari- ja liikennöintikustannuksiltaan edullinen.
- Raitiotien rakenteilla ja vaunuilla on pitkä käyttöikä.
- Raitiotien järjestelmät ovat helposti päivitettävissä uusimpaan tekniikkaan (mm. matkustajainformaatio ja maksujärjestelmät).
- Raitiotie on kaupunkikehityshanke, jonka välilliset vaikutukset ovat merkittäviä.

Tarjoaa kaupunkilaisille jatkuvan ylpeydenaiheen

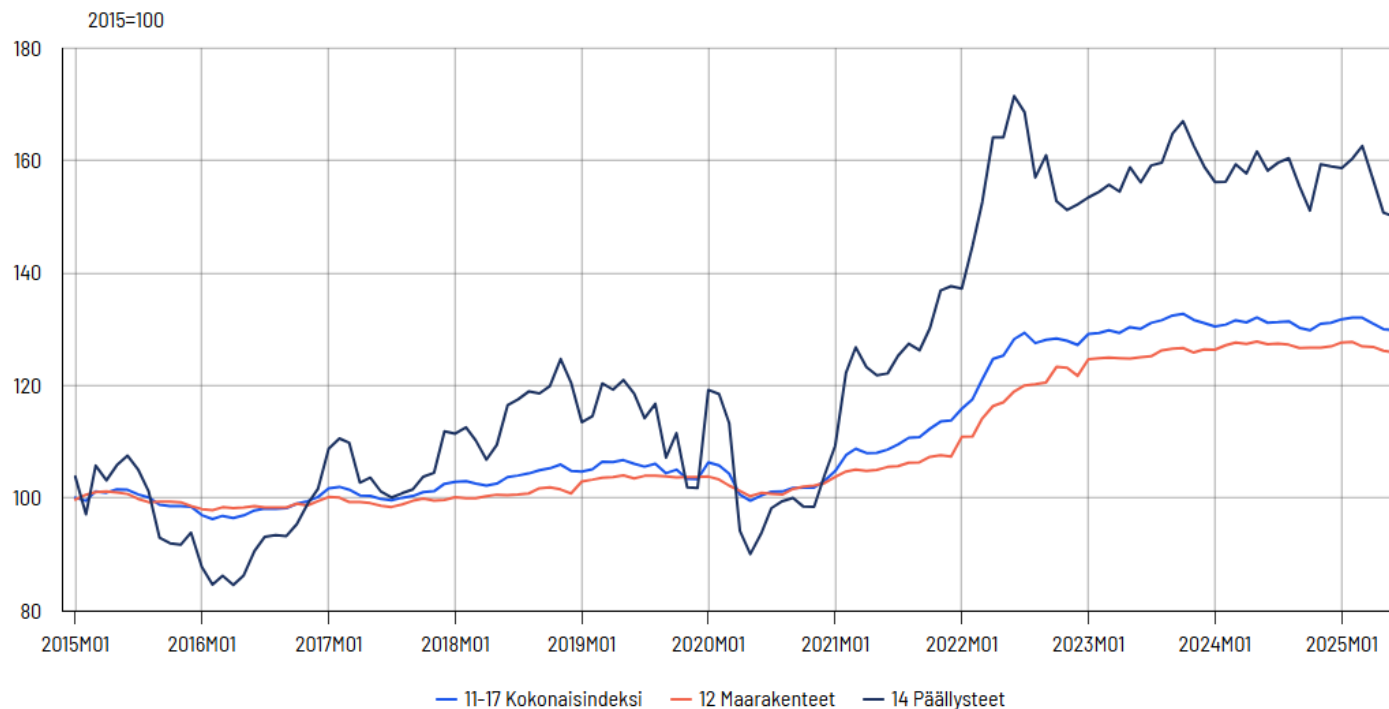
- Raitiotietä pidetään parhaana liikennepalveluna ja kaupunkiseudun käyntikorttina.

Lielähti–Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelman tavoitteet

- Tarkentaa raitiotien sijainti, korkeusasema ja tilantarve katuympäristössä ja suhteessa kiinteistöihin sekä asemakaavoitettaviin kortteleihin.
- Palvella maankäytön, liikennejärjestelmän ja katujen sekä kunnallistekniikan suunnittelua ja rakentamista.
- Tarkentaa suunnitteluratkaisuja päätöksentekoa varten, mm. selvittää Myllypuronkadun raitiotiepysäkin matkustajakysyntä ja tarve.
- Ylöjärven Asemantien ratahaaraa junaseisakkeelle ei suunnitella hankesuunnitelmassa.
- Tuottaa turvallinen, esteetön, luotettava ja matka-ajaltaan kilpailukykyinen sekä kestävä ja vastuullinen raitiotien suunnitteluratkaisu.
- Lisätä kuntalaisten, sidosryhmien, viranomaistahojen ja päätöksentekijöiden tietämystä Lielähti–Ylöjärvi -raitiotiehankeesta vuorovaikutteisen suunnittelun avulla.
- Tuottaa kattavaa tietoa hankkeen vaikutuksista ja kannattavuudesta.
- Laatia mahdollisimman pitävä hankkeen kustannusarvio vaihteluväleineen sekä tunnistaa siihen liittyvät riskit ja mahdollisuudet. Kustannusarvio sidotaan indeksiin*.
- Tukea Tampereen ja Ylöjärven kaupunginvaltuustojen päätöksentekoa raitiotien toteutussuunnitteluun ryhtymisestä.
- Toimia lähtötietona hankkeen seuraavan suunnittelu- vaiheen, toteutussuunnitelman kilpailutuksessa ja laatimisessa. Toteutussuunnitteluvaiheen päätteeksi on mahdollista tehdä päätös raitiotien rakentamisesta.

Maarakennuskustannusindeksin kehittyminen 2015-2025

Maarakennuskustannusindeksi (2015=100), 2015M01-2025M08

Lähde: Tilastokeskus, maarakennuskustannusindeksi

Kokonaisindeksi 08/2025: 130

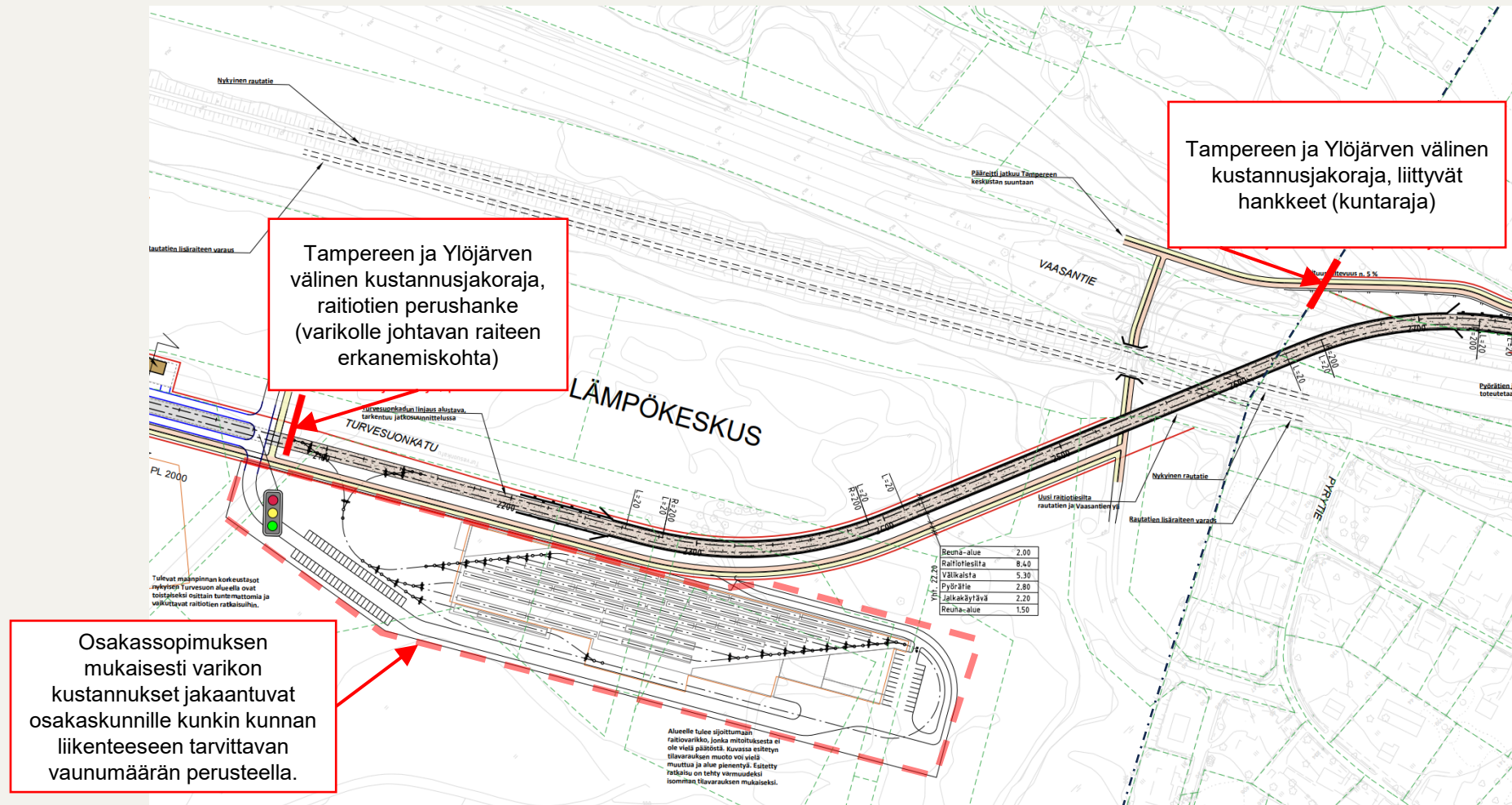
- Lielähti–Ylöjärvi -raitiotien tarkentavan yleissuunnitelman (2022) kustannusarvio oli 172 M€ + säilytysvarikko 25–40 M€
 - MAKU-indeksi 140 (2015=100)
- Hankesuunnitelman kustannusarviossa käytettävä indeksi sovitaan hankesuunnitelman viimeistelyvaiheessa

Ratainfrastruktuurin kustannusjakopiste

- Hankesuunnitelmassa raitiotieinfran rakentamisen ja ylläpidon kustannukset määritetään jyvitettyinä Tampereen kaupungin ja Ylöjärven kaupungin kustannusosuuksiin.
- Omistajakuntien välinen kustannusjakopiste määräytyy Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksen periaatteiden mukaisesti.
- Hankesuunnitelmassa lähtökohtaoletuksena on, että uusi raitiovaunujen säilytysvarikko toteutetaan samaan aikaan Lielahti–Ylöjärvi -ratahaaran kanssa sen varten.
- Raitiotien rakentamisen yhteydessä toteutettavien nk. liittyvien hankkeiden kustannukset jakautuvat kuntien kesken samoilla periaatteilla kuin yleensä katu- ja kunnallistekninen rakentaminen, eli kuntarajalta.

Päätösesityksen mukaan Lielahti–Ylöjärvi -raitiotien ratainfrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon kustannusjakopiste tehtävässä hankesuunnitelmassa on Tampereen ja Ylöjärven kaupunkien kesken Lielahden säilytysvarikolle johtavan raiteen Tampereen keskustan puoleinen erkanemiskohta linjaraiteesta.

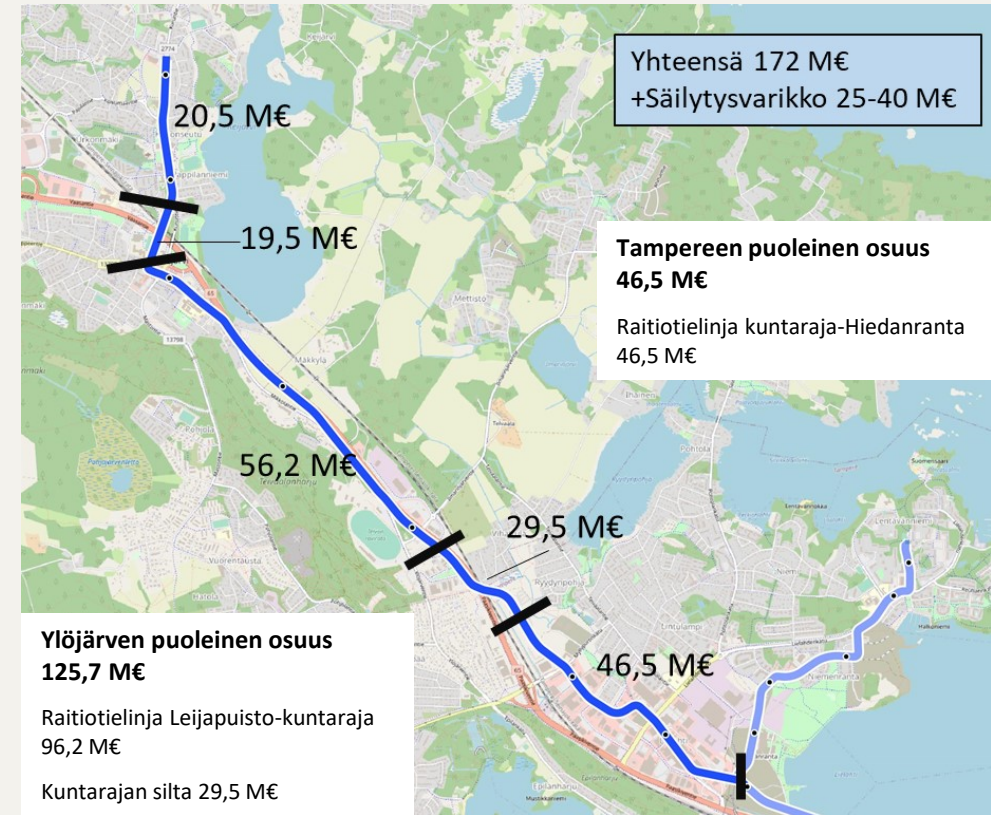
Ratainfrastruktuurin kustannusjakopiste

Taustakartta:
Lielähti-Ylöjärvi -raitiotien
tarkentava yleissuunnitelma
12.12.2022

Alustavat kustannusosuudet tarkentavan yleissuunnitelman kustannusarvion perusteella

- Päätösesityksen mukaisen kustannusjakopisteen ja tarkentavan yleissuunnitelman (12/2022) kustannusarvion perusteella Ylöjärven kaupungin osuus Lielahden–Ylöjärvi -raitiotien linjaosuuksien raiteiden rakentamiskustannuksista olisi 125,7 M€ (73 %) ja Tampereen kaupungin kustannusosuus 46,5 M€ (27 %).
- Varikkoinvestointien ja varikon ylläpidon kustannukset jakaantuvat kunkin omistajakunnan liikenteeseen tarvittavan vaunumäärän mukaan.
 - Alustava arvio on, että vuonna 2036 varikkokustannuksista (Hervannan päävarikko ja Lielahden säilytysvarikko) muodostuva Tampereen Raitiotie Oy:n omistajakunnilta veloittaman vuosittaisen infravastikkeen varikkokululaji kohdistuisi n. 80 % Tampereen kaupungille, 10 % Pirkkalan kunnalle ja 10 % Ylöjärven kaupungille.
- Hankkeen kustannusarvio ja sitä myötä kaupunkien kustannusosuudet tarkentuvat suunnittelun edetessä sekä hankesuunnitelman ja toteutussuunnittelun myötä.

Taustakartta: Lielahden–Ylöjärvi -raitiotien tarkentava yleissuunnitelma 12.12.2022

Alustavat matka-ajat tarkentavan yleissuunnitelman perusteella

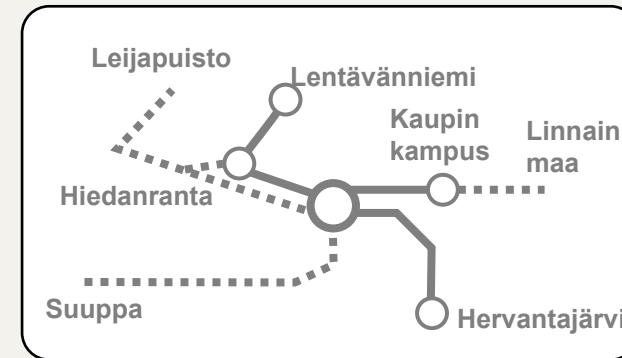
- Matka-aika Ylöjärven Leijapuiston päätepysäkiltä Tampereen Hämeenkadulle Koskipuiston pysäkillä oli tarkentavassa yleissuunnitelmassa 28–29 minuuttia.
- Suunnittelun perustana oli 7,5 min vuoroväli, mikä tarkentuu hankesuunnitelman aikana.
- Lielähti–Ylöjärvi -raitiotien keskinopeuden arvioidaan olevan suurempi kuin aiemmin toteutetuilla Tampereen raitiotien rataosuuksilla (30 km/h).

Lielahti–Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelman vertailuasetelma

- Vaikutustenarviointia ja hankearviointia varten hankesuunnitelmassa vertaillaan raitiotietä (VE 1) bussilla liikennöitäviin vaihtoehtoihin (VE 0+a ja VE 0+b).
- Vaihtoehdoissa raitiotien tai bussien runkolinjan lisäksi matkustajia Ylöjärvellä palvelee myös muu Ylöjärven kaupungin sisäinen bussiliikenne.
- Vaikutusarvioinneissa raitiotien avausvuotena käytetään vuotta 2036 (tammikuu) ja ennustetilanteena vuotta 2050.

Nykytilanne

- Ylöjärveltä liikennöidään Tampereen suuntaan bussein. Osa bussiyhteyksistä sisältää vaihdon ratikkaan Hiedanrannassa ja osa kulkee suoraan Tampereen keskusta.

VE1 Hankevaihtoehto

- Raitiotie toteutetaan kerralla rakentaen Tampereen Hiedanrannasta Nottbeckin aukiolta Ylöjärven Kuruntielle Leijapuiston päätepysäkille asti.
- Raitiotien liikennöinnin arvioitu aloittaminen on tammikuussa 2036.
- Liikennöinti tapahtuu Ylöjärven Leijapuistosta Tampereen keskusta vaihdottomasti 7,5 minuutin vuorovälillä.
- Liityntäbussiliikenne syöttää ja ottaa vastaan matkustajia raitiotien vaihtopysäkeillä, joista merkittävimpiä ratahaaralla ovat Leijapuiston, Soppeenmäen ja Hiedanrannan vaihtopysäkit.

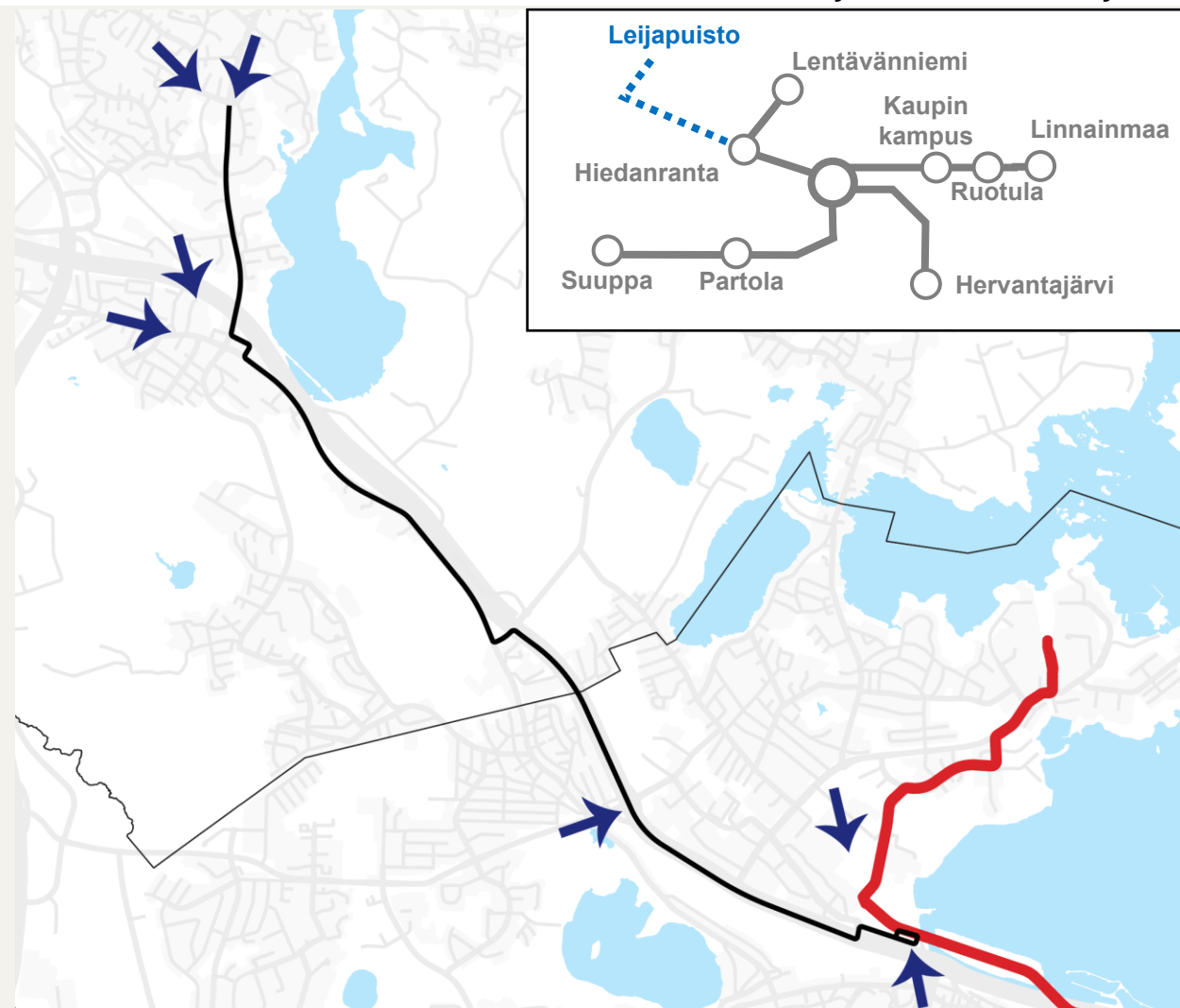
Liityntäliikenteelle soveltuvilta alueilta bussilinjojen tarkempi suunnittelu ajoittuu lähemmäs liikennöinnin käynnistymisajankohtaa ja tehdään yhteistyössä asukkaiden kanssa

Raitiotie

VE0+a Vertailuvaihtoehto

- Bussien runkolinja liikennöi 7,5 minuutin vuorovälillä Ylöjärveltä Hiedanrannan vaihtopysäkille, jossa on vaihto busseista raitiotieliikenteen jokaiseen vuoroon.

Muu bussiliikenne suunnitellaan yhteistyössä asukkaiden kanssa

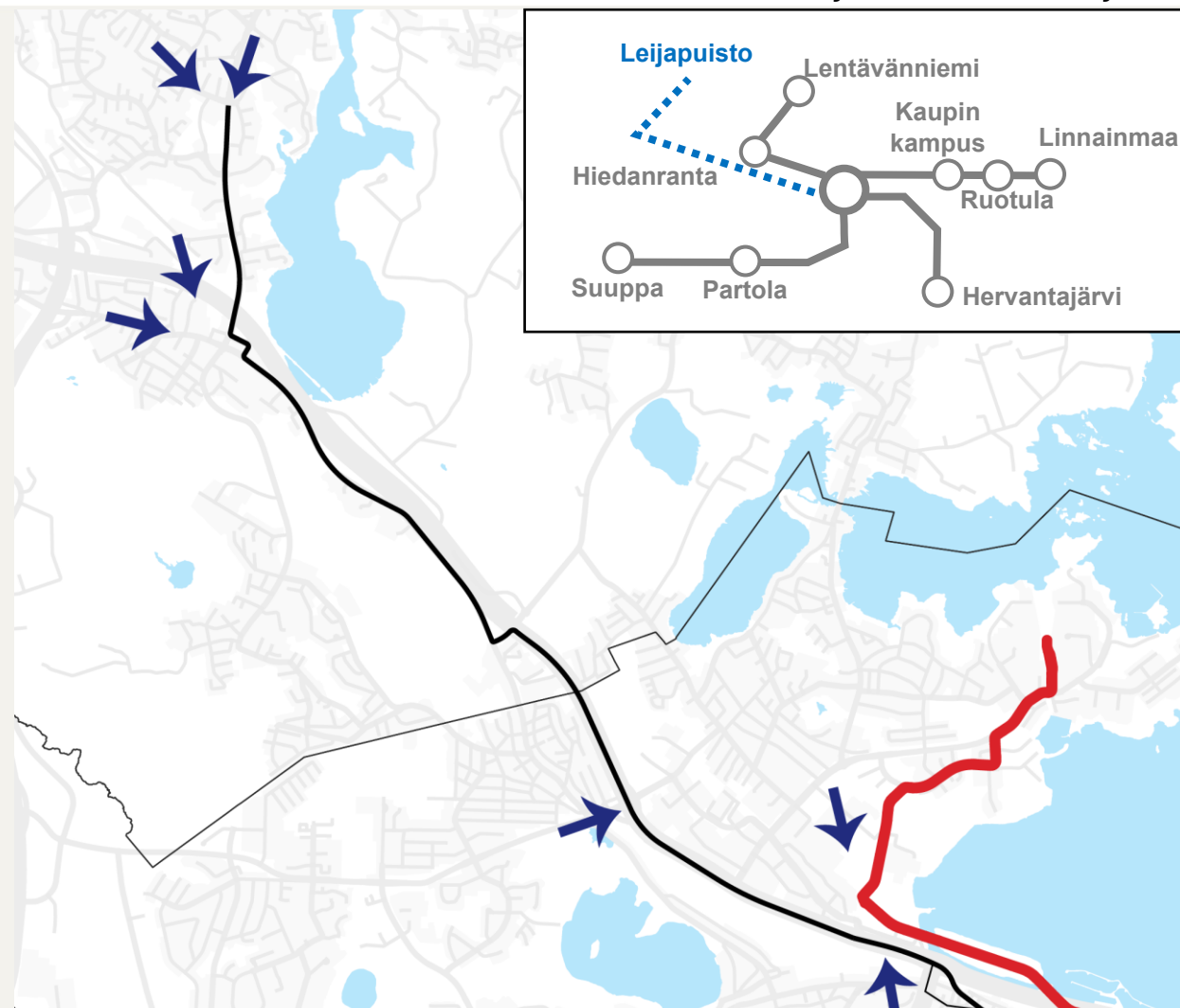
Raitiotie

Bussien runkolinja Ylöjärvi-Hiedanranta

VE0+b Vertailuvaihtoehto

- Bussien runkolinja liikennöi 7,5 minuutin vuorovälillä Ylöjärveltä suoraan Tampereen keskustaan vaihdottomasti.

Muu bussiliikenne suunnitellaan yhteistyössä asukkaiden kanssa

Raitiotie

Bussien runkolinja Ylöjärvi-Hiedanranta

Ylöjärven lähijunaseisake

- Tampereen kaupunkiseudun kunnissa on käynnissä erillisiä selvityksiä lähijunaliikenteen kehittämisestä. Lähijunaseisakkeita, -kalustoa ja -liikennettä koskevat yksityiskohdat tarkentuvat vuoden 2026 alkupuolella.
- Ylöjärven lähijunaseisake sisältyy raitiotien hankesuunnitelman hankevaihtoehtoon VE 1 ja kaikkiin vertailuvaihtoehtoihin yhtenä joukkoliikennemuotona, joka kulkisi Ylöjärven ja Tampereen keskustan välillä arviolta tunnin vuorovälillä.

Hankesuunnitelman vaikutusten arvioinnin menetelmät

- Hankesuunnitelman vaikutusten arvioinnin tarkoitus on tuottaa tietoa suunnitteluratkaisujen tarkentamisen, vertailujen ja päätöksenteon tarpeisiin työn jokaisessa vaiheessa.
- Vaikutusten arviointi tehdään vertailemalla raitiotien olennaisia vaikutuksia tilanteisiin, joissa joukkoliikenteen palvelutaso perustuu nykyisen kaltaiseen bussiliikenteeseen (bussien runkolinja ja sitä täydentävä muu bussiliikenne).
- Vaikutuksia arvioidaan erityisesti raitiotien arvioidusta liikennöinnin avausvuodesta 2036 vuoteen 2050, kun raitiotiekäytävän maankäytön arvioidaan olevan pääosin toteutunut.
- Vaikutuksia peilataan myös Tampereen ja Ylöjärven kaupunkien kaupunkistrategioihin, Tampereen kaupunkiseudun strategiaan ja Pirkanmaan maakunnan ja kansallisiin strategioihin.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

- Matkustuskysyntä ja liikkumistottumukset, raitiotien merkitys seudullisessa ja paikallisessa liikkumisessa
- Joukkoliikenteen kilpailukyky ja matkustusmukavuus
- Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet ja liikenneturvallisuus
- Liikenteen toimivuus, elinkeinoelämän kuljetukset ja erikoiskuljetukset

Asumisen ja elinympäristön laatu

- Maankäyttövaikutukset
- Viher- ja virkistysaluevaikutukset
- Palveluiden ja virkistysalueiden saavutettavuus
- Maisema-, kulttuuriympäristö- ja kaupunkikuvavaikutukset
- Luontovaikutukset
- Melu-, värinä- ja runkomelu
- Pohja- ja pintavesivaikutukset, pilaantuneet maat
- Massatalous- ja kiertotalousratkaisut
- Ilmasto ja päästöt (ilmasto, CO₂, massa- ja kiertotalousratkaisut)
- Sosiaalinen kestävyys ja lapsivaikutukset

Seudun elinvoimaisuus

- Yritysvaikutukset ja elinvoimaisuus
- Palveluverkko, vetovoima, kilpailukyky ja imago
- Rakentamisen aikaiset vaikutukset liikenneyhteyksiin

Hankearviointi

- Kuntataloudellinen ja valtion ohjeiden mukainen hankearviointi
- Kiinteistötalousarviointi

Lisäksi arvioidaan riskejä ja mahdollisuuksia, hyväksyttävyyttä ja rakennettavuutta sekä kustannuksia.

Kuntataloudellinen ja valtion ohjeiden mukainen hankearviointi

Kaupunkitaloudellinen hyötykustannuslaskelma

- Käsittelee raitiotien kannattavuutta kuntatalouden kannalta
- Ottaa huomioon:
 - Raitiotieinvestoinnin pääomakustannukset
 - Valtioavustuksen raitiotien rakentamiseen
 - Raitiotien kunnossapitokustannukset
 - Kuntien maankäyttötulot erillisen kiinteistotaloudellisen arvioinnin perusteella
 - Säästöt aluerakentamisen kustannuksissa
 - Kuntien verotulojen muutokset
 - Muutokset joukkoliikenteen liikennöintikustannuksissa ja lipputulossa

Valtion ohjeiden mukainen hankearviointi ja kannattavuuslaskelma

- Tarkastelee hanketta liikenteellisestä näkökulmasta
- Palvelee raitiotiehanketta valtionavustuksen hakemisen yhteydessä. Laaditaan Kaupunkiraiteiden hankearviointiohjetta (Traficom julkaisu 20/2023) sekä muita Traficom ohjeistuksia noudattaen
- Lähtötietoja tuotetaan tarkennetulla TALLI-maankäyttö- ja liikennemallilla
- Sisältää kannattavuuslaskelman eli hankkeen laskennalliset kustannukset ja hyödyt hankearviointiohjeen edellyttämässä laajuudessa

Kiinteistotaloudellinen arviointi

- Laaditaan erillisenä selvityksenä
- Verrataan bussi- ja raitiotievaihtoehtojen arvioituja maankäyttötuloja tarkasteluajanjaksolla nykytilanteesta vuoteen 2050
- Arviointi ottaa huomioon sen, että bussivaihtoehtoissa maankäyttö ei kehity samalla nopeudella tai yhtä laajana kuin raitiotievaihtoehtoissa

Päätösesitykset kaupunginhallituksille

- Hyväksytään ratahaaran toteuttamisen tavoitteet, hankesuunnitelman laatimisen tavoitteet, vertailuasetelma ja vaikutusten arvioinnin periaatteet.
- Päätetään, että Lielahti–Ylöjärvi -raitiotien raitinfraktuurin rakentamisen ja ylläpidon kustannusjakopiste tehtävässä hankesuunnitelmassa on Tampereen ja Ylöjärven kaupunkien kesken Lielahden säilytysvarikolle johtavan raiteen Tampereen keskustan puoleinen erkanemiskohta linjaraiteesta.

**Tampereen
Ratikka**

// Muutakin kuin matka //